

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

Život a dílo Josefa Váchala

Pozn.: Odkazy na jiné stránky jsou vždy směřovány do nového okna prohlížeče (zobrazí se vám upozornění vždy, když najedete kurzorem na odkaz). Na cílové stránce v rámci vnitřních odkazů najdete zpravidla zpáteční odkaz přesně na původní místo.

Tučně jsou zvýrazněna jména Váchalových kreseb, obrazů, rukopisů a samostatných grafik (knihy a celé grafické cykly TUČNĚ A VELKÝMI PÍSMENY), tučnou kurzívou výstavy, kterých se Váchal účastnil, názvy nejvýznamnějších uměleckých spolků etc.

Celý tento text naleznete také v sekci Ke stažení >.

V rozpisech díla nejsou uváděny Váchalovy příležitostné texty a tisky (např. parodie kramářských písní z let 1936 - 1943), tištěné prospekty k vlastním dílům, novoročenky, stovky černobílých i barevných dřevorytových exlibris, navštívenky, legitimace, diplomy, pozvánky, věnovací listy etc.

1884

23. září tohoto roku se v Milavčích /mapa/ u Domažlic narodil jako nemanželské dítě Josef Váchal. Jeho rodiči byli podučitel Josef Šimon Aleš - Lyžec (bratranec Mikoláše Alše /web/ 28. 10. 1862 - 29. 9. 1927) a Anna Váchalová (5. 1. 1862 - 18. 3. 1939).

Statek Váchalových v Milavčích je záhy exekučně prodán, matka Anna nastupuje do služby v Praze. Malého Josefa se na dva roky ujímají babička a strýc (strojvůdce Jakub Váchal, 1857-1934), kteří žijí ve Velvarech /mapa/ nedaleko Prahy. Matka se v Praze provdá za obuvníka Karla Hlaváčka. Ten je až do své smrti (1906) překážkou v komunikaci Josefa Váchala s matkou.

Po dvou letech prožitých ve Velvarech se Josefa Váchala ujímají otcovi prarodiče, Jan a Jana Alšovi, kteří žijí v jihočeském Písku. Zde vyrůstá a odnese si odtud mnoho zážitků, které formují jeho budoucí pohled na svět. Zde také počíná jeho celoživotní láska ke psům.

V následujících letech navštěvuje školu (prospívá dobře), gymnasium však nedokončuje. Začíná číst knihy a posléze si sepisuje jejich seznam, jak činí v budoucím životě ještě mnohokrát.

1898

Stěhuje se do Prahy, kde ho otec dává do čtyřletého učení k renomovanému knihaři J. Waitzmannovi (dílna v Náprstkově ulici). Zároveň navštěvuje ještě "průmyslovou školu pokračovací". Vykonává řadu pomocných prací pro přivydělání. Živá korespondence s prarodiči.

1899

První návštěvy u strýce Mikoláše Alše. První výtvarné a literární pokusy. Mystické zážitky, setkání s transcendentálními bytostmi, snová vidění - následují několikrát i v dalších letech.

1900

Sbližuje se s matkou a počíná ji pravidelně navštěvovat. Vytváří svůj první umělecký rukopis Krásno ve věrném zobrazení přírodním, tak jak ho z vlastní zkušenosti poznal Josef Váchal l.p. 1900 (7 stran). Dalšími díly jsou Básně (50 stran textu a kreseb ve dvou sešitech) a Sbíрка mazanic a básní Jana Schmída a Josefa Váchala (171 stran textu a kreseb ve skicáři).

1901

Seznamuje se s fotografií. V učení má konflikty s mistrem. Navštěvuje kurs pro ruční umělecké zlatění. Vydává vlastní časopisy v jednom exempláři - Hodnodle nadšená (2 sešity. 16 stran) a Dekadent geniální. Sympatizuje s anarchismem, z literátů obdivuje např. F. Gellnera a S. K. Neumanna (Nový kult). Kreslí různé karikatury a parodie.

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

1902

Vztahy k theosofickému a spiritistickému hnutí v Praze a redakci časopisu Lotus (o theosofii a spiritismu mluví i s otcem). Stýká se s výtvarníky, navštěvuje pražské hospody. Shlédne výstavu francouzských malířů. Od září se na rok stává knihařským dělníkem u J. Waitzmanna. Nemá mnoho peněz. Z této doby pochází jeho Náčrtník (12 barevných kreseb), O Umnělcích - obdiv k novému umění (podepsáno Zubreáš Kosatec, ilustrovaný rukopis o 17 stranách). Do knihy Františka Gellnera Po nás ať přijde potopa a také do Hlasu lidu od H. P. Blavatské kreslí vlastní ilustrace a vpisuje glosy.

1903

Začíná si psát deník. Stává se šlenem Theosofické společnosti v Praze, navštěvuje soukromé seance např. v atelieru Ladislava Šalouna a u Neubertů. Čte theosofické spisy a vpisuje si do nich vlastní poznámky. Hojně navštěvuje musea a knihovny. Stýká se také Karlem Weinfurterem. Stěhuje se nejprve do podnájmu v Poštovské ulici, poté ke své matce do Palackého ulice na Vinohradech. Onemocní flegmonou na patě. Tvoří ilustrovaný rukopis (torso o 5 stranách) Básně z dlouhé chvíle.

1904

Chce uniknout z Prahy, dva měsíce pracuje jako knihařský dělník v Bělé pod Bezdězem. Zažívá noční úzkostné stavy, tvoří si kresebný deník, pokouší se malovat olejem. Po návratu do Prahy se rozhoduje pro uměleckou dráhu. Strýc Mikoláš Aleš jej v září doporučuje do soukromé malířské školy Aloise Kalvody (navštěvuje ji od 1. 10. 1904 do 1. 6. 1905). Přivydělává si kresbou pohlednic, příležitostně váže knihy. Seznamuje se s Bobšem Svobodou a Karlem Němcem, kteří se stanou jeho celoživotními přáteli (vymění si s nimi mnoho dopisů).

Jeho výtvarná činnost je o poznání intenzivnější, tvoří první známější díla: kresby Pláň astrální (dokončuje v roce 1906) a Pláň elementální (dokončeno r. 1907). Dále tvoří: 10 kreseb ke knize Nos invisibles, Satan; Přízraky (Pekelné epos) - 28 barevných kreseb s texty. Je spoluredaktorem a autorem několika textů a kreseb do litograficky rozmnožovaného časopisu Kult mladých.

1905

Kreslí v rámci Kalvodovy školy v plenéru. Karel Weinfurter ho seznámí s Jaroslavem Vrchlickým. S dalším dlouholetým přítelem Bobšem Svobodou se rozhodne studium u Kalvody ukončit a přechází do soukromé malířské figurální školy Rudolfa Béma (do jara 1906). V červenci se vydá na pěší cestu z Prahy okolo Brd a Českého krasu, v srpnu pak podnikne s malířským vybavením 290 km dlouhou túru z Prahy přes Příbram, Písek, Husinec, Vimperk, Kašperské Hory, Sušici, Nepomuk, Rožmitál p. Třemšínem, Příbram a Dobříš. Shlédne výstavu norského expresionisty E. Muncha /web/, která na něho silně zapůsobí. S R. Vacíkem maluje pro obživu krajiny. Seznamuje se s fotografem Bufkou a koupí si první fotoaparát.

Vytváří např. kresby Požehnání Satanovo, Hledání boha; účastní se Výstavy školy Aloise Kalvody v zimní zahradě Národního domu na Královských Vinohradech (7. - 13. 6.).

1906

Tvoří velké symbolické kresby, začíná vyřezávat ze dřeva dýmky, figurky a hole. První pokusy s dřevořezem a leptem. Společně s A. Henkem a J. Čermákem si najímá atelier rohu Třebízského a Nerudovy ulice na Královských Vinohradech. Navštěvuje kavárnu Hlavovka, kde se scházejí vinohradští umělci. Zakládá knihu Atelier, do které vkládá fotografie a zapisuje záznamy. Po smrti K. Hlaváčka (viz výše <) se s matkou stěhuje do Barákovy ul. 15 v Praze. V květnu a červnu podniká cestu na Domažlicko (mj. do Milavčí), kde fotografuje a kam za ním přijede i matka. V červenci podniká s A. Henkem výlet do Českého ráje, v srpnu vyráží na Pardubicko. Výhodně prodává obraz Bouře a nakupuje barvy, plátna a potřeby pro lept. Toho roku také vytvoří oleje: Komédie života,

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

Bouře nad Škarmenem, Milenci, Milavečské topoly; dále pak kresby Milavče, Ráno a večer a dokončí cyklus 31 kreseb V životě bída a hrůza. Vůbec první dřevořez Postava na kraji lesa.

1907

Zlepšení finanční situace - lepší soustředění na vlastní tvorbu. Tvoří první symbolické figurální obrazy (Čarodějník), navštěvuje výstavu Osmy, H. Sidaneouse, francouzských impresionistů. Často navštěvuje strýce M. Alše. Kupuje si kolo, naučí se na něm jezdit a podniká menší výlety. U odvodu uznán neschopným vojenské služby. Seznamuje se se spisovatelem Josefem Šimánkem, poznává B. Kafku, J. Preislera, fotografa J. Srpa, debatuje s Jakubem Arbesem. Koncem roku začne navštěvovat čtyřměsíční školení v leptu u Antonína Herverta. Navazuje další kontakty s pražskými okultisty ve sdružení Flamarion (členem od 8. 1. 1908).

Vytvoří oleje Incubus, Kobka života a mystiky, Hydromantie, Kult Belfebora; kresby Chorobná duše, Kulty, Astrální pohádky, Píseň Asura, Astartina mše, Čarovné prsty, Imaginární portrét Odilona Redona, Svědomí neklidné, Kristus a Budha. Cyklus jeho kreseb ke shlédnutí na Výstavě vinohradských umělců (pavilon v Havlčkových sadech na Královských Vinohradech).

Lepty: Palič, Píseň gotiky, Ženy, Chodba, Probe, Vidění (Text), Les a postavy, Seance. Dřevořezy Křest Páně v Jordáně, Elf, Chlapec pod stromem, Šílenství, Černá magie.

1908

Onemocní katarem, zjištěna chudokrevnost. Získává fenku Šejtánka. Vede si záznamy o četbě (nejoblíbenější Maeterlinck, Huysmans, Barbey d'Aureville, Ibsen, Kipling, Zeyer, Arbes). Navštěvuje výstavu F. Bílka. Vytváří barevné tušové kresby, různé řezby, maluje na hliněné vázy, zlacený hloubkový reliéf v sádře, erotické kresby, první ilustrace knihy vydané tiskem (M. Rutte: Maria z Magdaly), další výtvarné experimenty. Seznamuje se s Emilem Pacovským a s redaktorem revue Meditace Vilémem Bitnarem. V září pobyt u Josefa Šimánka v Jindřichově Hradci. Dědí po babičce vkladní knížku (600 korun), najímá atelier v Brandlově ulici, nakupuje lis na tisk leptů, barvy, rámy etc. 13. listopadu umírá Šejtánek.

Oleje: Hlava media, Zaklínání, Kult Ahrimana, Štěstí náhody, Sabbath, Chrám Panny Marie, Svatyně, Inspirace, Pustý dům. Kresby: Media v transu, Těhotné ženy, Souchotinářka, Kabalík evokující, Seance, Prostituce, Stezka hrůzy.

Lepty: Astartina mše, Černá magie, Kouzla, Mystická zahrada, Mystik v přírodě, Druidové, Vise (Svědomí), Karty leptané. Akvatinty: Pokušení, Přízraky.

1909

Získává psa Voříška (neboli Šemíka). Miloš Marten o něm napíše první kritiku. Navštěvuje Františka Bílka, který mu chválí lepty. Počátky návštěv Bobše Svobody. Pracuje s dřevořezy a dřevoryty, barevnými tisky a prvními štočky pro Vidění sedmera dnů a planet (viz 1910 > / viz Literatura >), přivydělává si vázáním knih. Sestrojuje si vlastní provizorní lis na tisk dřevorytů. Začíná vyřezávat vlastní knihovnu, svůj atelier stylizuje jako "magickou pracovnu". Podniká cyklistické výlety do Posázaví a do Kostelce nad Černými lesy. Nadšen představením Lohengrina v Národním divadle. Vytváří fotografické autostylizace. Knihovně Musea kr. českého v Praze daruje několik svých leptů a dřevorytů.

Malby olejem: Bůh Pan, Vzývači d'ábla (ukázka - jeden z nejznámějších Váchalových obrazů - posléze majetkem S. Boušky, dnes součástí stálé expozice Galerie moderního umění v Hradci Králové /web/), Pokušení, Pohřeb v katedrále, Útok Hamtgranuty. Kresba Náměsíčník. Řezby Poslední soud, Adept, Kalvarie, Hlava Krista, Hlava Lamie. Sešity veršů a karikatur Asi je to dobře. Čtyři jeho lepty a akvatinty jsou vystaveny na 1. výstavě Divokých (Praha, Topičův salon). Lepty Po smrti, Zázrak v katedrále a Tuberkulosa. Dřevořezy Černá mše a Kterak duchovní milost v podobě Krista v nás božské světlo zažihá. Kolorovaný dřevořez Salome a kolorovaný dřevoryt Magie.

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

1910

Stěhuje se do nového atelieru v Kladské ulici (3. května), kde je jeho sousedem František Kobliha (zpočátku přátelé, poté narůstá nevraživost). Vydává svoji první autorskou knihu VIDĚNÍ SEDMERA DNŮ A PLANET, VYPSÁNÍ, KTERAK TYTO NA ZEMI PŮSOBÍ, DO DŘEVA VYRYL A V KUŽI SVÁZAL JOSEF VÁCHAL, MCMX (viz Literatura >). Stále si přivydělává vázáním knih. Pravidelně navštěvuje Mikoláše Alše. 30. července zakládá společně s Emilem Pacovským, Františkem Koblihou a Janem Konůpkem uměleckou Skupinu SURSUM (také viz 1923 >). Řeže své první litery pro vlastní knihu Z rituálu toledských haeretiků (viz 1911 >). Poznává B. B. Buchlovana, který si od něho kupuje "Vidění". Navštěvuje výstavu A. Slavička. První koupě barokní literatury (Koniáš) a také prvních krvavých románů. Přátelí se se studenty medicíny a navštěvuje patologický ústav.

Druhou Váchalovou knihou z tohoto roku je PŘEPĚKNÉ ČTENÍ O GASNOWIDNÉM WAWŘINCOWI, KTERAK SKRZE ĎÁBLA ZÁHUBU NA DUSSI WZAL A SSPATNÉHO KONCE DOSSEL (vyšlo ve 100 výtiscích; 33 stran, 23 dřevoryty, 3 iniciály).

Vytváří také oleje: Spála, Kuřák opia, Ulice; dřevorezby: Hlava, Postava, Pokušení svatého Antonína, Kterak skrze bytost vznešenou..., Poutník, Zsvěcení, Smrt svaté Terezie. Barevný dřevoryt Kloaka ulice (viz také Bouškova studie - Ke stažení >). Černobílé dřevoryty Stromy a slunce, Eva a Vidění hory. Dřevorezy Odchod zimy, První hřích, Luna, Oběť a Vyhnání z ráje. Barevný dřevorez Černá mše a barevný linoryt Plakát Sursum. Ilustrace knihy J. Šimánka: Božstva a Kultury.

Účast na výstavách: Česká grafika, Praha (1 lept); 70. výroční výstava Krasoumné jednoty pro Čechy, Praha, Rudolfinum, duben - červen (1 obraz); 1. výstava volného sdružení výtvarného Sursum, Brno, Klub přátel umění, říjen (10 děl - různé techniky).

1911

Kupuje si tiskařský stroj, na kterém bude v budoucnu tisknout knihy i dřevoryty. Nakupuje také velké množství krvavých románů. Cestuje za J. Florianem do Staré říše, v srpnu putuje po Moravě. Vyřezává loutky pro divadlo J. Veselého, pomáhá aranžovat loutkářskou výstavu v Národopisném museu. Umělecké sdružení SURSUM je oficiálně založeno - 1. listopadu se koná valná hromada. Stýká se s fotografem V. Bufkou. Poprvé se setkává se sběratelem M. Helceletem, se kterým se stýká v následujících letech a pro něhož tvoří řadu děl.

Třetí Váchalova kniha Z RITUÁLU TOLEDSKÝCH HAERETIKŮ LISTY NĚKTERÉ, O PŘÍCHODU PÁNĚ JEDNAJÍCÍ (13 výtisků; 28 stran, 14 celostránkových a 4 menší dřevorezy).

Grafický cyklus PUTOVÁNÍ MALÉHO ELFA (viz Literatura >).

Vytváří oleje Moji přátelé a Procesí. Dřevorezby Modlitba, Melancholie, Světec s hadem, Ukřižování, sloupy k palandě, sloupy ke knihovně Miloše Martena, Mnich. Barevné dřevoryty Pan a ženka, Sen staré panny. Barevný linoryt Sabbath. Dřevoryt Fantasie a slepotisk K básni O. Březiny Ruce. Ilustrace sborníku Zahrada Epikurova.

Výstavy: 71. výstava krasoumné jednoty pro Čechy, Praha, Rudolfinum, duben - červen (reliéfy, soubor grafiky); První loutkářská výstava, Praha, Národopisné museum, květen (5 loutek); Český lept, Klatovy, Písek, Tábor, České Budějovice, Domažlice, od července (lepty a akvatinty, deska k leptu); Spolek Typografie - výstava grafiky, Praha, Národní dům na Královských Vinohradech (24. 12. - 1. 1. 1912).

1912

6. 1. se koná literární večer skupiny SURSUM. Nelíbí se mu Muchova výzdoba Obecního domu ani Palackého pomník od Suchardy. Stává se členem redakce revue Český loutkář. Dostává první dopis od Jakuba Demla /web/ a navazuje s ním krátký, ale intenzivní, kontakt (ilustruje jeho Rosničku a Hrad Smrti - viz Literatura >, dále Horu proroků od Emmerichové, kterou Deml přeložil - viz literatura >). S

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

Janem Zrzavým a Bohumilem Kubištou se účastní spiritistické seance. Navštíví výstavu ruského malířství, zapůsobí na něj N. Roerich /web 1, 2/. Finančně ho podpoří S. K. Neumann, který jeho dílo komentuje v časopise Philobiblion. Seznamuje se s učitelem Josefem Hodkem (poté dlouholetý přítel) a začne se u něho učit technikám dřevorytu. Poznává svoji budoucí ženu Mášu Pešulovou. Vychází publikace Moderní česká grafika, začleňující Váchala do vývojového kontextu. 22. 9. začíná Výstava uměleckého sdružení SURSUM (Praha, Obecní dům, Váchal vystavuje 6 olejů, 5 reliéfů, 4 kresby, 8 leptů a akvatint, 27 dřevorytů a dřevorytných cyklů). V listopadu bydlí v jeho atelieru J. Deml, se kterým na konci roku podniká společnou cestu na Moravu (navštíví S. K. Neumanna v Brně a Otokara Březinu v Jaroměřicích).

Tvoří CYKLUS DŘEVORYTŮ CHVALOZPĚVEM VELMI PĚKNÝM PROVÁZENÝ K CHVÁLE GENIÁLNÍCH LÉKAŘŮ A RANHOJÍČŮ (20 výtisků, z toho 10 kolorovaných; 36 stran, 10 celostránkových dřevorytů, 1 iniciála, 1 vigneta). Menší kniha OPATA LONGINA Z TARASCONU WEYKLAD KRÁTKÝ O FIGUŘE PRAVÉ KOZLA STAŽENÉHO, ODHALENÉ SKRZE JEHO NEŘEST NEJWĚTŠÍ (23 výtisků; 26 stran, 7 dřevorytů, 1 iniciála). Dalšími cykly jsou SEDMERO HLAVNÍCH HRÍCHŮ (viz Literatura >) a JOS. VÁCHALA VYKLÁDACÍ MYSTICKÉ KARTY (viz Literatura >).

Maluje oleje Divé ženy a Medium, tvoří rukopisný časopis Musrus, revue potažmo splendidně sensibilní. Lepty: Alchymista a Hráči. Černobílý dřevoryt Ave Caesar a barevné dřevoryty Hlava, Básník a víly, Adam a Eva, Pan a dívka z města, Ráj (Paradies), Strom rozražený bleskem, Vyhnání z ráje, Madona, Ostrov blaženců, Rodný kraj, Pokušení sv. Antonína.

Vystavuje 14 dřevorytů na Výstavě klubu přátel umění v Brně (prosinec).

1913

V lednu s ním Deml přerušuje styky - Váchal je rozčarován. Zasnubuje se s Mášou Pešulovou, 31. 3. se s ní žení. 1. 6. s ní jede poprvé k jejím rodičům do Olšan u Nepomuka /mapa/, kde podniká výlety po okolí. Poznává spisovatele J. Imlaufa z Nového Města nad Metují. 10. 7. umírá strýc Mikoláš Aleš. Kupuje velké množství starých knih, studuje barokní literaturu v Strahovské knihovně a knihovně Národního musea. Účastní se natáčení přírodovědného filmu Dr. Babáka Život mrtvé žáby. S J. Hodkem a B. Benešem Buchlovanem zakládá edici TROJŘÁM. Se sběratelským zájmem se na něho začíná obracet J. Portman. Navštěvuje klub přátel přírody, také botanický a patologický ústav. Na podzim pobývá u Josefa Hodka v Čičově u Spáleného Poříčí. Živí se malováním krajin. Moderní galerie v Praze a Městské průmyslové museum v Hradci Králové zakupují několik jeho dřevorytů. Kniha NOVÝ PEKELNÝ ŽALTÁŘ ANEB DIWOWÉ ĎÁBELSTÍ, TO JEST OBŠÍRNÉ VYPRÁVĚNÍ O PLANETNÍCH, ZEMSKÝCH, JAKOŽ I PEKLA OBYVATELÍCH, TOLIKÉŽ PEKELNÁ SNĚMOVÁNÍ, SABATH ŘEČENÁ, A TEMNOTY VĚČNÉ DŮKLADNĚ PROZKAUMANÉ, V PATNÁCTI KAPITOLÁCH VYLOŽENÉ SKRZE JOSEFA VÁCHALA, DŘEVORYTCE, NA SVĚTLO S MNOHÝMI DŘEVORYTY VYDANÉ, PŘITOM TAKÉ ČETNĚ DŮKAZŮ, KTERÉŽTO PŘÍBĚHY HOJNÝMI PODEPŘÍNI JSAU (viz Literatura >). Další kniha JOSEFA VÁCHALA PJSEN STRASLIVA O BEZPŘÍKLADNÉM MRAVŮ ZPLUNDROVÁNÍ V KRÁTKOSTI S NĚKOLIKA EPJGRAMMY NA SVĚTLO VYDANÁ (10 výtisků; 32 stran, 8 celostránkových dřevorytů, 1 menší). Grafické cykly BELLUM (viz Literatura >) a MYSTIKOVÉ A VISIONÁŘI (viz Literatura >).

Toho roku kreslí Příchod antikristův, Antikrist; vytváří rukopisy Nábožná píseň o svatém Ludvíku Vondráčkovi Nuselském (10 stran, 12 perokreseb v textu) a Píseň strašlivá o bohapustém zplundrování (7 barevných kreseb). Akvatinta Zamrzlý vodopád. Lepty M. Stuart, Příchod jara, Melancholie.

Černobílý dřevoryt Blesk. Barevné dřevoryty Korsáři, Salome, Město, Rodina vodníková, Smutní červové, Svatba skřetů, Večer, Uctívání Svantovíta, Hrůza, In memoriam M. Alše.

Výstavy: 73. výstava Krasoumné jednoty pro Čechy, Praha, Rudolfinum, duben (1 dřevoryt, 1 soubor exlibris) a Výstava evropské grafiky Veraikon, Praha, Obecní dům, září - říjen (1 dřevoryt).

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

1914

V edici TROJRÁM vychází první brožura - malá monografie Josef Váchal od B. Beneše. Získává 2 fotoaparáty, fotografuje na výletech se svojí ženou a přáteli. Znovu pobývá v Olšanech a podniká výlety po okolí (Také do Neprachov/Neprochov, které ho inspirují k tvorbě dřevorytového cyklu NEPRACHOV - viz Literatura >). Shlédne výstavu německého malířství v Rudolfinu. Seznamuje se s V. Paulusem, který se stane jeho sběratelem a velkým příznivcem. Prodává svoje práce prostřednictvím Uměleckého tržiště Hut' v Hradci Králové, také do Lipska. Spoluzakládá Psychickou společnost v Praze. Na podzim onemocní zánětem plic a v prosinci je u odvodu opět uznán neschopným vojenské služby.

Knihy ODCHOD ČLOVĚKA (25 výtisků; 28 stran, 23 celostránkových barevných linorytů) a VIGILIE O HODINĚ HRŮZY, BLAHOŘEČENÍ A MODLITBA ZA PSA (6 výtisků; 67 stran, 67 dřevorytů - obrazy + dřevorytový text). Grafický cyklus GROTESKY (10 výtisků; 4 barevné, 10 černobílých dřevorytů).

Maluje oleje: Pohádka o prameni, Sídla korsárů, Salome a průvod. Kresby: Vision, Ukládání do hrobu, Strach v domě, Rozklad. Dřevořezba Světci, lidé, démoni. Akvatinty Neprachovy, Nokturno, Smutný kraj a Polednice. Černobílý dřevoryt Krajina, barevné dřevoryty Sen noci filipojakubské a Zima v Pošumaví. Barevný linoryt Astrální pláň.

Kromě 74. výstavy Krasoumné jednoty pro Čechy v pražském Rudolfinu (vystavuje 1 dřevoryt) ještě výstava Česká grafika (Valašské Meziříčí, červen, 6 dřevorytů) a Výstava tisku a grafiky, Lipsko (Leipzig), Technologické museum (2 návrhy knižních vazeb).

1915

28. 1. se stěhuje do nového atelieru v Tyršově ulici ve Vršovicích (dnešní Žitomířská /mapa/), kde žije až do roku 1940. Provádí pokusy s psychickými účinky rostlin na vlastním těle. Za fotografii do časopisu Svět zvířat dostane jako výhru angorskou kočku, kterou nazve podle svých hodinek Doxa. Znovu u odvodu (1. 6.) - tentokrát odveden. Získává Koniášovu postylu a množství "krváků". 17. srpna rukuje na vojnu do Plzně, ale po čtyřech dnech je propuštěn pro celkovou slabost.

Grafický cyklus MEDITACE O ŽIVOTĚ (SVĚT JEDNOTLIVCŮV) - 10 výtisků; 7 barevných linorytů.

Maluje oleje Fantastické město, Čarodějnice a Starý strom; kreslí Kotrmelec vědy, Intuice, Oběť. Černobílé dřevoryty Inspirace, Hovor o strašidlech, Rozmlouvání zvířátek s člověkem a Fragment k dílu O. Březiny. Barevné dřevoryty Bouře a Poselství. Barevné linoryty Plakát (Sun) a Plakát volného sdružení českých malířů.

Výstava volného sdružení výtvarných umělců vršovických, České Budějovice, květen; 1. výstava českých výtvarníků (pro podporu strádajících umělců výtvarných), Praha, Obecní dům, srpen - říjen (4 kresby, 1 dřevoryt).

1916

Vlivem války začíná být nedostatek tabáku a dalšího zboží - nejistá budoucnost. Dostává první dopis od spisovatele a katolického kněze Sigismunda Boušky (také viz Ke stažení >). Následuje dlouholetá bohatá korespondence. Bouška od něho kupuje knihy, dřevoryty a obrazy; daruje Váchalovi japonské dřevoryty a tabák. Váchal vyřezává dýmky pro sebe a pro Boušku, dvakrát u něho pobývá na faře v Bezděkově, odkud podniká výlety po Náchodsku a Broumovsku. Vymění si pěkné dopisy s oblíbeným spisovatelem Karlem Klostermannem. L. Šaloun navštěvuje Váchalův atelier. 23. května umírá fotograf V. J. Bufka. Před odjezdem na vojnu se Váchal loučí s přáteli a s rodiči Máši, dostává ze všech stran dárky, potraviny a tabák. 16. listopadu rukuje do Plzně, následuje výcvik v Rumburku. Toho roku namaluje oleje Svatý Jiří, Sen o mém snu, Pohádkový výjev. Kresby: Ďábelská komedie, Lidská komedie, Boží komedie, cyklus 23 barevných kreseb (např. Fatum, Bůh zvířátek, Děti ohně,

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

Příchod války). Řezby: Oltář mystiků (Kalvarie). Výstava Český umělecký průmysl (na podporu strádajících umělců výtvarných, literárů a žurnalistů), Praha, Obecní dům, listopad - prosinec (7 dřevěných plastik, 3 keramické malované vázy).

1917

V lednu je přidělen do muniční kolony ve Vídni. V únoru odjíždí na Kronavu, v březnu jako nosič munice na frontě u Rombonu. Kreslí na objednávku pro důstojníky. Množství silných zážitků z fronty. Znovu flegmona v noze, pobývá v nemocnici, kde se sblíží s dr. Liebenem. V Soči /mapa/ a v Kolobaru (dnešní Slovinsko) maluje nápisy na hroby. Pro nervovou slabost znovu v nemocnici. V Soči pracuje na výzdobě kostela (malby žel dnes již překryty - viz brožura v oddílu Literatura >; viz Fotografie >). Řada kreseb reagujících na hrůzy války (skicáře Soča, Itálie - celkem 150 barevných kreseb). Při ofenzivě rakouské armády se ocitá na zpustošeném území severovýchodní Itálie. Na frontě vznikají rukopisy Modlitby (se 30 barevnými kresbami, vlastní vazba do dřevěných destiček), Hřbitovní tabulky, Hadrník sočský. Na živobytí Váchalovy ženy Máši přispívá S. Bouška a ředitel lázní v Poděbradech, další Váchalův příznivce, František Procházka. Své působení v armádě popisuje Váchal podrobně v knize Malíř na frontě (viz níže >).

1918

Začátkem roku je v Praze na dovolené, přičemž stihne vystavit některé svoje kresby ze Soči. Po návratu do Itálie se stává hlídačem arestantů (dva mu brzy utečou), přeložen za trest na frontu k sapérům, potom zpátky do týlu - přidělen do skladu potravin v Rasai. Skládá vojenskou píseň (doprovází kresbami). V říjnu na dovolené v Praze, kde ho zastihne konec války. Z nejvýznamnějších kreseb: Šilenci, Píseň, Revoluce, Národní kalvarie, Plenění v domě, Popravy, Puma praskla, Hlavy, Sen mrtvého, Seance, Polní nemocnice, Nestranný soudce, Lynch. Barevný linoryt Soča. První kontakt s Annou Mackovou (viz níže >).

1919

Začíná pracovat na cyklu dřevorytů Fronta. Účastní se schůzek Volserunku (Volné sdružení neodvislých českých výtvarníků) - pro tento spolek vytváří plakát, pro jeho výstavu (Praha, Weinerova aukční síň, duben - květen) připravuje některé své práce (7 kreseb, 10 cyklů dřevorytů). Píše své Paměti (pro Josefa Portmana), první část. Ochlazení vztahu ke katolickým kruhům. Navštěvuje Společnost pro psychická studia. V červnu vstupuje na krátkou dobu do sociálně demokratické strany. Členem Společnosti pro pěstování všeobecných vědomostí Život, styky s Volnou myšlenkou a spolkem Ohnivý keř. S. Bouška publikuje v revui Týn rozsáhlou stať o Váchalově díle (viz Ke stažení >). Maluje hrníčky. František Kašpar, básník a farář v Nicově, od něho kupuje několik prací. Toho roku vytvoří řadu grafických cyklů: MNICH A STRAŠIDLA - DŘEVORYTECKÝ TRIK (7 výtisků; 54 černobílých dřevorytů z jedné desky + dřevorytový titul); RUDÉ PERIFERIE (14 výtisků; linorytový titul, patitul - kolorovaný linoryt, 10 kolorovaných linorytů); FRONTA (12 výtisků; 7 barevných dřevorytů + dřevorytový titul); NOVÉ DŘEVORYTY (11 výtisků; dřevorytový titul, 14 barevných a 2 černobílé dřevoryty); SEN O ZEMI (11 výtisků; dřevorytový titul, 12 vícetónových dřevorytů); KARNEVAL ČESKÉHO DŘEVORYTU (také viz Bouškova Studie - ke stažení >; 15 výtisků; 12 dřevorytů, z nichž 1 vcelku s řezaným textem. Namaluje oleje Eva, Žena s maskou. Rozpracuje si olej Dřevorytcova domácnost. Kresby: Malíř, Les, Zešílevší u snídaně, Rokle, Svatební kvas, Umírání, Vyhlídka ze starého zámku, Malíř oblud, Jízda do podsvětí, Symbolika barev a linií (cyklus 47 kreseb). Vytváří kresby ke knihám jiných autorů: Eliphas Lévi: Magie (24 kreseb); Edgar Allan Poe: Berenice (16 kreseb); Sigismund Bouška: Josef Váchal (17 kreseb); Otokar Březina: Hudba pramenů (10 kreseb); Otokar Březina: Básnické spisy (190 kreseb);

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

H. Salt: Práva nižších (5 kreseb). Černobílé dřevoryty: Kázání Roberta d'Arbrissela, Knihovna v Conegliano, Nikotiana (Kuřák) - i barevná varianta, Clairobscur, Posluchači.

Účastní se také Souborné výstavy maleb, kreseb, grafiky a plastiky Volného sdružení výtvarníků v červnu v Hradci Králové a Výstavy volného sdružení výtvarníků ve výstavní síni Rubešova, Praha, říjen.

1920

Navštěvuje výstavu Tvrdošíjných, oceňuje obrazy Josefa Čapka. Přípravuje výstavu Volserunku v Rudolfinu, ta se však nakonec nekoná. Opět pobývá s Mášou v Olšanech, navštěvuje v Nicově /mapa/ Františka Kašpara. Začíná přátelství s Annou (Hankou) Mackovou, která se po smrti Máši (1922) stane jeho životní společnicí. Začíná s prací na výzdobě domku Josefa Portmana v Litomyšli (viz Odkazy - Portmoneum >) - maluje emailovými barvami na strop a stěny. Navštěvuje také S. Boušku v Bezděkově (maluje tam oleje a kreslí). Spolu s Mackovou navštěvuje přednášky Psychické společnosti a představení Revoluční scény.

Knihy VIGILIE O HODINĚ HRŮZY, BLAHOŘEČENÍ A MODLITBA ZA PSA, II. VYDÁNÍ (< 9 výtisků; 86 stran, 38 celostr. dřevorytů, 19 menších - vcelku s dřevorytovým textem, 26 stran dřevorytů textu, kolorované dřevorytové orámování) a MYSTIKA ČICHU (viz Literatura >).

Toho roku vytvoří oleje: Materialisace, Svatý František z Assisi, Madona, Křížácké výpravy dítek, Vzáyači d'ábla - Sabath (replika), Monstrance, Pomykači stolu, Mág a žena, Večeře páně. Kresby: Píseň gotiky, František Xaverský kázající Japoncům, Náměsíčník, Mrtvá abatyše, Svatý Graal. Kresebné cykly: Seance (56 kreseb), Svatý František Dobráček (20 kreseb), Legenda o zbožném praseti (60 kreseb), Vise (30 kreseb), Slovníček barev a linií v myšlenkách spiritualisty (44 kreseb; také viz 1951 >). Kresby ke knihám jiných autorů: Otokar Březina: Básně, prosy (200 kreseb); Otokar Březina: Modlitba ranní (12 kreseb); St. Bělohorský: Dějiny, původ a účel medijních kreseb (6 kreseb); J. Hnátek: Duchovní světlo (6 kreseb). Rukopisy: Paměti (pro Josefa Portmana, II. díl); Štěpiny podvědomí (pro A. Mackovou, 3 kresby). Dřevoryt Myšlenky uvolněné o stromu. Ilustrace knihy F. Kašpara: Mystické jahody.

1921

Spolupracuje s časopisem Stopy duše. 1. března se mu ztratí pes Voříšek. Obdivuje knihu Josefa Velenovského Přírodní filosofie. Maluje 20 krajin pro prodej v Hradci Králové. V červenci cestuje s Annou Mackovou po východních Čechách (Potštýn, Rychnov nad Kněžnou, Deštná, Vamberk), po cestě maluje. Pobývá u J. Portmana v Litomyšli a pokračuje s výzdobou jeho domu. Shlédne výstavu italských umělců v Rudolfinu, účastní se schůze sdružení českých výtvarníků Tvorba, se kterým spolupracuje.

Maluje oleje: Imaginace spánku (Snění), Mrtvý nad městem, Antonín Koniáš, Apotheosa spiritualismu, Portrét J. Imlaufa, V hrobce, Orientální džin, Představy Bohů. Kresby: Jogin a Trimurti, Budha, Zrození Panny Marie z duší věřících, Podvědomí media, Příchod kohosi, Rozptýlené myšlenky. Kresebný cyklus Cestopisák (75 kreseb). Kresby ke knihám jiných autorů: Otokar Březina: Básnické spisy (196 kreseb), Antonín Koniáš: Poslední věci člověka (přepis, 174 kreseb), Josef Jiří Kolár: Pekla zplozenci (16 kreseb). Řezby: Kontemplace (reliéf) a 30 řezaných barvených figurek. Rukopis Dávlova zahrádka se 60 kresbami. Barevné linoryty Zaklínač (Palič), Vivisekce, Reinkarnace, Legenda františkánská, Duše lesa (Prales). Barevné dřevoryty Voříšek, Doxa a vlastní portrét; Portrét malířky A. M. Dřevoryty Otokar Březina a Josef Portman (citát z O. Březiny).

Výstava originálů českých malířů ze soukromého majetku, Hradec Králové, 21. 8. - 2. 10. (1 obraz, 2 kresby, 1 dřevoryt).

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

1922

Zakládá první knihu denních záznamů (viz Deníky - Literatura >), které vede až do roku 1964. Zúčastní se schůze Volné myšlenky, navštíví výstavu mladých moderních malířů v Rudolfinu. Na jaře cestuje po Moravě a východních Čechách, v červnu jde pěšky na Zvíkov, do Sedlčan a Votic. S Mackovou jedou k Portmanovi do Litomyšle, potom spolu projdou Šumavu od Špičáku po Želnavu (Prášily, Maldr, Javoří pila, Roklan, Kvilda, Boubín) - v Prášílech poprvé naváže kontakt s místní papírnou (řada jeho grafických děl je tištěna na papír právě z prášilské papírny). Získává nového psa, Šemíka. Na štědrý den umírá po vleklém trápení s tuberkulózou jeho žena Máša Váchalová. Knížka DOJEMNÁ PÍSEŇ O JEDNOM POUSTEWNIKOWI, ZE ŽIVOTA JEHO VYTAŽENÁ A NOVĚ NA SVĚTLO VYDANÁ (viz Literatura >). Dále vydává knihu JOSEFA VÁCHALA DOKONALÁ MAGIE BUDOUCNOSTI, UTVOŘENÁ IMAGINACEMI KRÁSNA A LÁSKY JAKOŽ I PŘETRŽENÍM TRADIC STARÝCH MAGIÍ A VĚR; HLAVNĚ PROTI PŘEDSTAVĚ KATOLICKÉHO BOHA A VŠEM IMAGINACÍM DUCHU SVOBODNÉMU A ČISTÉMU PROTIVNÝM NAMÍŘENÁ A BOJUJÍCÍ, CO HOLUBICE Z ARCHY UPROSTŘED NEČISTÉHO MYŠLENÍ LIDSTVA AUTOREM VYPUŠTĚNÁ V NADĚJI, ŽE BRZY KRKAVEC, BA CELÉ HEJNO JICH NÁSLEDOVATI BUDOU, BY NALEZLI ZEMI NOVOU A OČIŠTĚNOU, K DOPLNĚNÍ APOKALYPSY A GNOSE, NA KONEC POZMĚNĚNÉ VÍTĚZSTVÍM ANTIKRISTA, NEHODNÝM PROROKEM TĚHOŽ BYLA PSÁNA V LÉTECH 1921 AŽ 1922 A JÍM TAKÉ VYSÁZENA. VYTIŠTĚNÁ A VYDÁNA CO RUKOPIS V 18 EXEMPLÁŘÍCH (viz Literatura >) a také JOSEFA VÁCHALA, DŘEVORYTCE, NOVÝ KALENDÁŘ TOLERANCÝ NA ROK 1923 ANEB ROKODNÍK, VE KTERÉM NA KAŽDÝ DEN NĚJAKÝ BLUDAŘ NEB JINÁ POZORUHODNÁ A ZNAMENITÁ OSOBA A SVÁTEK VYNAJÍTI SE MŮŽE (viz Literatura >). Tvoří cyklus kreseb Erotikové (viz Literatura >). Kresba ke knize jiného autora: Cornelius Agrippa z Nettesheimu: Magie (přepis, 25 barevných kreseb). Vyřezává nábytek a knihovnu pro Annu Mackovou. Dřevoryt Věnovací list A. M.

Jeho dílo dominuje Výstavě sdružení českých výtvarníků Tvorba - Praha, Rudolfinum, 5. 1. - 29. 1. (12 obrazů, 5 reliéfů, 18 figurek, 17 kreseb a kresebných cyklů, 3 knihy kreseb, 18 dřevorytů a cyklů, 1 kniha).

1923

Vytváří dřevorytové poděkování za kondolence a ještě mnoho týdnů truchlí. Po celý rok navštěvuje Psychologickou společnost. Obesílá Mezinárodní knihovnickou výstavu Paříži. Macková mu pomáhá tisknout knihu IN MEMORIAM MARIE VÁCHALOVÉ (celý název a podrobnosti >) Navštěvuje výstavu Tvrdošíjných v Rudolfinu. Přípravuje se s Mackovou na cestu do Jugoslávie (značné byrokratické průtahy). V květnu pak odjíždí na 3 měsíce na ostrov Korčula /mapa/ (se zastávkami v Záhřebu a Splitu). Tam je ubytován v hotelu Evropa spolu s dalšími českými umělci. Podniká výlety po okolí, maluje 10 olejů s tamními motivy a kreslí. Na zpáteční cestě navštíví Dubrovník, Sarajevo a další města. Po návratu pokračuje v práci na Ďáblově zahrádce (viz níže >). Několik výletů, opět maluje v Litomyšli. Z Prášílské papírny dostává 50 kg žlutého papíru. Ředitel Živnobanky Dr. Preiss si objednává Ďáblovu zahrádku a dává zálohu 1500 korun.

Kresebné cykly: Mor v Korčule (52 akvarelů), Duchovní Brehm (52 barevných kreseb - od roku 1919), kresby k básním Otokara Březiny (celkem 770 barevných kreseb). Ilustrace v knize A. Sánka: České bibliofilské tisky.

1924

V lednu mu přejede psa Šemíka auto. Získává ohaře Špuka. Pravidelně chodí do Psychické společnosti na přednášky doktora Šimsy (parodován pak v Krvavém románu). Nadále pracuje v Litomyšli na nástěnných malbách v Portmanově domě. Špuk umírá. Poslední setkání s otcem. V dubnu mu někdo zastřelí kočku Doxu. V květnu získává leonberga Tarzana, jednoho z nejmilejších a nejvěrnějších psů.

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

Shání staré tisky o démonologii. Navazuje styky se Spolkem pro ochranu zvířat. Cestuje s Mackovou do Krkonoš, Jizerských hor a na Kokořínsko.

Dokončuje a vydává velkolepé knihy KRVAVÝ ROMÁN. STUDIE KULTURNĚ A LITERÁRNĚ HISTORICKÁ (viz Literatura >) a DÁBLOVA ZAHRÁDKA ANEB PŘÍRODOPIS STRAŠIDEL, TO JEST: NEOBYČEJNÁ CESTA MEZI DÁBLOVÝMI DĚTMI, PŘÍZRAKY A BYTOSTMI PŘÍRODNÍMI, ZJEVUJÍCÍMI SE ČASTO HRÍŠNĚMU ČLOVĚKU, DUCHOVNÍ BREHM, K ROZPOZNÁNÍ VŠELIKÝCH POTVOR ZEMSKÝCH I VODNÍCH, OHNĚ A V POVĚTRÍ, TĚŽ JINOPLANETÁRNÍCH, PROTI NIM SLABÝCH STRAN JEJICH UKAZATEL, SPOLU S BEZPEČNOU OCHRANOU CO PŘÍKLADNÝ ŠTÍT KŘESŤANSKÝCH DUŠÍ SLOUŽÍCÍ, K VĚČNÉMU PROTI NIM BOJOVÁNÍ, JE ODHALUJÍCÍ A ZPRÁVU NÁM O NICH PODÁVAJÍCÍ, DLE KNIHY Z ARCHIVU SAMOTNÉHO PEKLA POD NÁZVEM HISTORIA NATURAE DE SPECTRIS SKRZE M. JOSEFA VÁCHALA, DŘEVORYTCE, SESTAVENÁ A ČETNÝMI TABULEMI A OBRAZY. TVÁŘNOST TĚCHTO PŘÍZRAKŮ A DÉMONŮ UKAZUJÍCÍMI, OPATŘENÁ (viz Literatura >).

Cyklus kreseb Korčulské epos (88 kreseb), Faust (127 kreseb). Kresby ke knize J. Marchy: Kamarádi z lesa. Řeže a maluje nábytek pro J. Portmana do Litomyšle (skříň, knihovna, stůl, židle, prádelník, postel).

Jedna jeho loutka je vystavena na Třetí loutkářské výstavě v Praze.

1925

Počíná tradiční nástroje nahrazovat motorovými frézami a skoblinami (s jejich sestrojováním nadále experimentuje až do roku 1933). Vynalézá tisk více barvami z jedné desky. V pronajaté výloze vystavuje svoje knihy. Objevují se noví zájemci (nakupuje např. Universitní knihovna). Předseda Svazu abstinentů dr. Jan Šimsa vydává podle jeho kreseb propagační pohlednice. Cestuje na Bezděz a do severních Čech. Kupuje slévací strojek na písmo. Výlety na Broumovsko. Zhoršení finanční situace.

Vychází VIGILIE O HODINĚ HRŮZY, BLAHOŘEČENÍ A MODLITBA ZA PSA, III. VYDÁNÍ (< ; 10 výtisků; 90 stran, 38 kolorovaných dřevorytů, 19 dřevorytů menších vcelku s textem, 26 stran dřevorytů v textu v různých barvách, nové kolorované dřevorytové orámování.

Několik olejů s přírodními motivy. Kresby: Wildeloch, Skály, Papež a nuncius, kresebné varianty knihy Odchod člověka. Cyklus 13 kreseb Kolo zla. Dřevoryt Autoportrét.

1926

Cestuje do Brna a podniká s Arnem Sáňkou cesty po okolí. Řeže svá první písmena pro knihu GIOSUE CARDUCCI: SATANU (17 výtisků; 42 stran, 11 celostránkových barevných linorytů, 3 menší dřevoryty, vlastní písmo "Ďas", upraven překlad). V červenci podniká s Mackovou cestu po jižních Čechách (Orlík, Písek, Týn n. Vlt., Hluboká, Zlatá Koruna, Rožmberk, Vyšší Brod, Frymburk, Horní Planá, Volary, Vimperk, Sušice, Velhartice, Malonice, Nalžovské Hory, Nicov, Klatovy) - za 13 dní ujdou 359 km! V září cestuje znovu na Šumavu, setkává se s majitelkou prášilské papírny Eggerthovou, poté ještě s Mackovou pobývá na Prachaticku, v Olšanech a v Nicově. Dokončuje výzdobu knihovny askleníku pro Mackovou. Pracuje na Moru v Korčule (viz níže >).

Další knižní dílo: ZPĚV PŘÍKLADNÝ O VILÍMOVI A BĚLE PRO MLÁDENCE A PANNY (19 výtisků; 24 stran, 2 celostr. kolor. dřevoryty, 2 kolor. dřevoryty menší); VÁCHALOVA ROČENKA NA ROK 1927 PŘÁTELŮM A ZNÁMÝM (25 výtisků; 54 stran, 4 barevné celostr. dřevoryty, 1 celostr. černobílý d., 54 menších dřevorytů - někt. kolor., 2 iniciály, ukázky vlastních písem); VYSOCE UŽITEČNÁ A MRAVNÍ KNÍŽKA NEBO-LI KNÍŽNÍ KURIOSITNÍK, K POTĚŠE JEDNOHO ŠÉFREDAKTORA A K ZÁRMUTKU ČETNÝCH BIBLIOFILŮ V JEDINÉM VÝTISKU VYDANÁ (1 výtisk a několik zkušebních; 36 stran, 7 dřevorytů).

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

Kreslí cyklus Dvanáct příběhů o psech (14 barevných kreseb). V únoru instaluje svoji první samostatnou výstavu Josef Váchal dřevorytec, XX. výstava K. V. U. Aleš, Brno, 28. 2. - 28. 4. (3 kresby, 118 dřevorytů, cyklů a ukázek z knih) - poměrně pozitivní ohlasy. Ještě se v létě účastní Výstavy krásné knihy a ex libris, Praha, Národní museum.

1927

Stále navštěvuje přednášky Psychické společnosti (znovu zvolen předsedou), navštěvuje kavárnu Union. Dostává dopis od nemocného otce (který 29. 9. t. r. umírá; pohřeb v Mnichově Hradišti). Přípravuje 4 knihy k Mezinárodní výstavě knihy v Lipsku. V kavárně Opera přednáší o dřevorytu. Účastní se sjezdu sběratelů exlibris a valné hromady spolku pro ochranu zvířat. Macková cestuje do Bulharska. V srpnu a září podniká výpravu do jižních Čech a na Šumavu (vyrazí z Tábora, dojde na Kašperskohorsko). Poprvé navštíví Studeňany (tam stráví posledních 30 let života).

V říjnu dokončuje významné knižní dílo MOR V KORČULE (viz také Literatura >; 18 výtisků; 255 stran, 49 barevných celostránkových dřevorytů, 5 menších, linorytová předšádka, vlastní písmo "Malarie"). Kniha je romantickou apokalyptickou visí středověkého města, ve kterém řádí mor a obchází smrt. Dřevoryty jsou mistrovské (formát 340x240 mm) a nesmírně působivé, prostoupeny hrůzou, doprovázeny básnickým textem.

Prodejem knih se mu zlepšila finanční situace (mj. J. Polívka vyrovnává starý dluh a kupuje Mor v Korčule - celkem 10000 korun). Rozchází se s Portmanem.

Píše rukopisy Máj (55 kreseb; dnes nezvěstný) a Mikulášská knížka (16 stran, 2 kresby).

1928

Navštíví výstavu Alfreda Kubina /web/, která na něho velice zapůsobí. Na Mezinárodní výstavě tisku Pressa v Kolíně nad Rýnem (květen - červenec) vystavuje ukázky ze dvou autorských knih - vzbudí velkou pozornost. Navštěvuje Berlín, Hamburk, zmiňovanou výstavu v Kolíně nad Rýnem, Mainz, Frankfurt a Norimberk (zde shlédne výstavu Albrechta Dürera /web/). Píše Malíře na frontě (viz níže >; původní zamýšlený název Fronta). Cestuje na sjezd Spolku bibliofilů do Olomouce, poté ještě do Beskyd, Brna a Studeňan. Začíná pracovat na Šumavě umírající a romantické (viz níže >). Kupuje nový tiskařský stroj. Na 3. mezinárodním knižním veletrhu ve Florencii (vystavuje zde autorské knihy) získává cenu za bibliofilii (za knihu Satana - viz výše <).

Zástupcem knižního díla roku 1928 je ČARODĚJNICKÁ KUCHYNĚ (7 výtisků; 50 stran, 7 celostránkových barevných dřevorytů, 2 celostr. bar. linoryty, 1 celostr. linoryt kolor., vlastní písmo) a VADEMECUM V EROTIKY SOUSTECH O LUZE A O BURŽOUSTECH, ANEB O KRÁSU ZÁJEM, O LÁSKU, U ROZMANITÝCH MAMLÁSKŮ (viz Literatura >).

V září a říjnu cestuje na Šumavě, kde kreslí Studijní kresby k Šumavě umírající a romantické. Dále tvoří kresby k Červánkům od Františka Kašpara (26 barevných kreseb).

1929

Po celý rok pokračuje v práci na Šumavě umírající a romantické (viz níže >). Opět prodává několik knih za několik tisíc Kč. Stává se členem Volné myšlenky československé (do roku 1935). Rozrušen smrtí Otokara Březiny (25. 3.). Cestuje do Kroměříže, Luhačovic a Brna. Od začátku června do poloviny září je na Šumavě (pěší túry, výlet do Bavorska, také návštěva v Nicově). V časopise Český bibliofil o něm vyjdou dva články.

Kresby Čertova krčma, Buky pod Sonbergem, Nocturno, Vývraty v Křemelné, Alchymista a smrt, Skalní stěna, Upálení čarodějnice, Vývraty na Šumavě, Samiel, Loupežníci, Les, Strašidelná hájovna v Neubrunn, Helfenburk, Mrtvý z pralesa a další kresby se šumavskými motivy. Rukopis Očarovaná Šumava čili Myslivec weitfällernský (viz Literatura >; 51 barevných kreseb; rukopis nezvěstný, zachoval se opis Anny Mackové z roku 1931 s 6 barevnými kresbami J. V.). Další rukopis Lacrimae Sáňkianae abstersae (7 kreseb).

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

Vydána kniha MALÍŘ NA FRONTĚ. SOČA A ITÁLIE 1917-18 (viz Literatura >).

1930

Nadšen českým filmem Erotikon od Machatého. Na valné hromadě Psychické společnosti je předsedou zvolen dr. Šimsa. Kupuje nový motor do zařízení na tvorbu dřevorytů. V červnu odjíždí s Mackovou a Tarzanem na první dlouhý pobyt na Slovensku. Ubytování v Bullech u Donoval (SV od Banské Bystrice), podnikají výlety po okolí, fotografie z cesty. Následuje velká pěší túra Slovenskem (Kremnica, Zvolen, Bojnica, Trenč. Teplá etc.). V Plzni u příležitosti vlastní výstavy (Josef Váchal, 15. výstava západočeských výtvarných umělců, říjen - listopad, 136 prací) přednáší o dřevorytu. Zúčastní se vernisáže výstavy Josefa Čapka. Vychází specializovaná monografie Karla Dyrynka: Písma Josefa Váchala (vydal A. Sánka v Brně).

KNÍŽKA PRO DRA J. PREISSE K ŠEDESÁTINÁM (1 výtisk a několik zkušebních; 18 stran, 1 barevný dřevoryt, 4 vignety, vlastní písmo). Grafický cyklus DESET PŘÍBĚHŮ O PSECH (20 výtisků; 10 barevných dřevorytů + závěr. vigneta).

Rukopisy: Cesta Slovenskem s A. Calmetem od S. B. aneb Theorie wampyrismu (dva díly, 649 stran, 115 bar. celostr. kreseb, menších kreseb a iniciál, rukopi upraven v roce 1947).

Další samostatnou výstavou je Grafika Josefa Váchala, Městské museum v Hradci Králové, leden - březen (117 dřevorytů, soubor autorských knih, exlibris). Účast na Výstavě spolku českých bibliofilů, Praha, Knihovna Národního musea, listopad (soubor vlastních knih).

1931

V Prager Presse otisknut článek o jeho písmech. Navštíví výstavu Hollara, cestuje do Týnce, píše koncept knihy Christian Heinrich Spiess (viz níže >), v němž skládá hold oblíbenému německému autoru krvavých románů, jehož hrob objeví s Mackovou v Bezděkově. Dokončuje knižní monument ŠUMAVA UMÍRAJÍCÍ A ROMANTICKÁ (pěkné povídání o díle viz Ukázky/Země zamyšlená > - také viz 1955 >; Šumava viz také Literatura >; 11 výtisků formátu 650x490 mm; 276 stran, dřevorytová předsádka, patitul, titul, 52 celostránkových, 15 menších barevných dřevorytů, 1 vigneta, 2 iniciály, vlastní písmo). Kolosální umělecký počín, téměř pět let práce. Geniální, překrásné, fascinující a nereprodukovatelné půlmetrové dřevoryty tištěné v 544 barvách - umělecká technika dovedená do dokonalosti, nikdy předtím ani potom nedostížená a nedostížitelná. Obrazovou část doprovází sensitivní básnická oslava odcházejících krás Šumavy.

Menšími knižními díly, která toho roku Váchal ještě stihl vydat jsou PRÁŠILSKÁ PAPIRKA (20 výtisků; 6 stran textu + vložené 2 strany, 13 dřevorytů Anny Mackové; text, písmo a sazba Josef Váchal) a ANĎEL STRÁŽNÝ (17 výtisků; 33 stran, titul, 13 celostránkových barevných dřevorytů, orámovaných textem, vlastní písmo; text ve verších podle pohádky B. Němcové).

Pobývá v Nemilkově u Velhartic, kreslí, stýká se s Emanuelem z Lešehradu a píše pro něho báseň o králi hub Mistr a velmistr. Pro Mackovou kreslí do Básnických spisů Otokara Březiny. Výlety do okolí Prahy. Macková tráví konec roku v nemocnici.

Kresby: Vise, Týnská strašidla, Hotel zámek, Zájezd Francouzů do Týnce, Zbojnici, Vraždění v Týnském zámku, Mořská panna, Velhartice, Sloní strašidlo a další kresby z Nemilkova.

1932

Milovaný pes Tarzan onemocní nádorem, v červnu utracen, aby se déle netrápil. Velký žal. Přednáší pro Volnou myšlenku, přednášky zaneseny v rukopisech O grafice, zejména dřevorytu (22 stran), Kominka z doby temna (35 stran), Praha před revolucí 1848 (30 stran), Ďábel a boj proti němu církví a osvícenci (29 stran) - to vše viz Literatura >; Církev a bludaři (Historie sektářství - 169 stran) - viz Literatura >.

Objednávky na Šumavu umírající a romantickou od ministerstva školství a od knižete Schwarzenberka. Cestuje do Jeseníků. Tráví měsíc u Bobše Svobody v hájovně u Mohelna /mapa/.

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

Kreslí uhlím a maluje akvarely. V září sám cestuje na Šumavu (Povydří, Kašperské Hory, Rabí), potom s Mackovou ještě na Jáchymovsko. Objevují se jeho dřevoryty, vytisklé bez jeho souhlasu. Podává žalobu na viníka. Sblíží se s Astou, psem své matky. V Osvětovém svazu v Poděbradech má přednášku Komika z doby temna.

Kniha JOSEFA VÁCHALA ORBIS PICTUS ANEB DOPLŇKY K JANA AMOSA KOMENSKÉHO SVĚTU V OBRAZÍCH (viz Literatura >).

Toho roku tvoří kresby: Pod Rabštýnem, Z Pohlaví (5 kreseb), Studie rostlin, Lesní charaktery, Legenda o nás. Účast na Výstavě slovanského ex libris, Praha, Uměleckoprůmyslové museum (33 exlibris).

1933

Po celý rok střídavě cestuje a pracuje na Receptáři barevného dřevorytu (viz níže >). Vedle toho přednáší ve Volné myšlence. Pobyt ve Vysokých Tatrách (18. - 27. 3.). Celý červen na Šumavě (kreslí uhlím a maluje akvarely, některé uhlokresby koloruje). Několik dní tam stráví s malíři A. Hudečkem a J. Řeřichou. V létě pobývá v Radimi a Studeňanech, podniká tam s Mackovou výlety po okolí.

Začátkem srpna cesta na Příbramsko. 19. srpna podniká s Mackovou velkou cestu na Slovensko (Orava, Ružomberok, Revúca, Banská Bystrica, Kráľovská Studňa, Vtáčnik, Kremnica). Po měsíci se vrací, v říjnu opět pobývá v Radimi a ve Studeňanech.

Dokončuje knihy PROSTŘEDNÍCI. ÓDA (20 výtisků; 46 stran textu, 61 stran celkem, 11 celostránkových barevných dřevorytů-linorytů - velikosti 500x350 mm! - vlastní písmo) a CHRISTIAN HEINRICH SPIESS (15 výtisků; 68 stran, 11 celostránkových barevných dřevorytů, dřevorytový titul, barevná vigneta, vlastní písmo).

Kresby: Hořící les, Božstva vod, Dřevěné srdce, Vydra, Dreiseefilz, Hängsfilz, Staré šachty, Kašperskohorské Povydří. Rukopisy - přednášky: Kramářské a lidové písně minulých věků (35 stran), Kadaver aneb kterak chovají se buňky, skládající kdys živé lidské tělo, nějaký čas po smrti (obojí viz Literatura >), Soustava Pergibbon "Není bílé magie".

1934

Jezdí s Mackovou a se psem Astou do Studeňan (poprvé bydlí v rodném domě Mackové), výlety po okolí. Otisky květinových pigmentů v diáři. Pro Veraikon připravuje soupis svých prací a články o technice dřevorytu. Přes červenec a půlku srpna podniká poslední velkou cestu po Slovensku (Levoča, Kežmarok, Bardejov), hodně fotografuje. V září slaví padesáté narozeniny pouze s Mackovou. V revuích Bibliofil a Veraikon vycházejí čísla věnovaná výhradně Váchalovi (ve Veraikonu je Váchal autorem všech příspěvků). Prochází své zápisky a deníky, píše Paměti J. V. dřevorytce. V. Paulus vydává seznam Váchalových drobných grafik. Váchal pracuje na dřevorytech dosud největších formátů a pečlivě se připravuje na jubilejní výstavu (tisk plakátů, příprava vitrín, potíže s censurou). Po dalším napnutí svých uměleckých sil dokončuje druhý knižní kolos RECEPTÁŘ BAREVNÉHO DŘEVORYTU. MODERNÍ METODY RYTÍ A TISKU. VIBRACE VERTIKÁLNÍ A HORIZONTÁLNÍ, ROUTING A KVOKAČ (CHUCK) - (viz také Literatura >; 7 výtisků formátu 590x410 mm; 280 stran, 100 dřevorytů barevných, černobílých a variant, 23 iniciál, 4 dřevoryty menší, 6 špiček a koncovek, vlastní písmo). Touto knihou dal Váchal "poslední velkou šanci" veřejnosti docenit jeho dílo. Pro tisk Receptáře Váchal vyřezal 12000 liter, obrazy vyřezal kromě dřeva do všech možných materiálů, použil špičkové barvy. Byla jeho nejnákladnější knihou, prodal v té době jen jeden exemplář (za 16000 Kč). Obsahuje odborné kapitoly, detailně popisující techniky dřevorytu, také zde Váchal kritizuje českou uměleckou scénu a podobně.

V prosinci je zahájena Výstava dřevorytce Josefa Váchala - výbor z prací z let 1909 - 1934, Praha, Krasoumná jednota, 6. 12. - 26. 12. (253 prací). Výstava má přes podporu několika zasvěcenců (článek od J. Konůpka v Hollaru nebo od Fr. Tichého v Lidových novinách) překvapivě malý ohlas. Váchal dochází každý den do výstavní síně a mluví zde s různými osobnostmi. Prodává jen několik prací, je

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

hořce zklamán - jeden ze životních zlomů. Na samotném konci roku jede do Hradce Králové a odvolává tam plánované pokračování pražské výstavy.

Toho roku vytváří ještě tyto samostatné barevné dřevoryty: Legenda o puklém džbánu (734x448 mm !), Úsměvy mrtvých, Výtvarné zjevy, Svoboda a reakce, Smrtící plyn, Dva psi, Asta. Jeho dílo je vystaveno ještě na Výstavě exlibris, Szeged, říjen (soubor exlibris).

1935

S pocitem křivdy a zneuznání likviduje výstavu a platí pronájem prostor 3000 Kč. Jako dar pro Bobše Svobodu koloruje a skládá jeden výtisk Krvavého románu. K tisku barevného dřevorytu Svět rostlin použije 17 štočků. Po dlouhé době navštěvuje Psychickou společnost. Připravuje ještě jednu samostatnou výstavu Josef Váchal, dřevorytec, XCIV. výstava K. V. U. Aleš v Brně (březen - duben, 211 prací). Opět neúspěch. Putuje po Krkonoších, celé léto tráví ve Studeňanech. Střílí tam z luku a vyrábí si šípy, fotografuje, češe ovoce. Odmítá se zúčastnit večere bibliofilů, takřka celé jeho dílo v následujících letech vyjadřuje zklamání a znechucení nad poměry v české kultuře. Dokončuje Paměti Josefa Váchala dřevorytce od narození do roku 1916 (291 stran; viz Literatura >). V Hollaru vychází studie J. Šťastného o díle J. Váchala.

1936

Shlédne výstavu Sdružení výtvarníků a fotografickou výstavu v Mánesu. Macková se stará o jeho finance. Kreslí a píše přátelům do památníků (Památník Mileny Nožičkové, Památník Pauly Jitkusové od tajného ctitele věnovaný). Opět několikrát ve Studeňanech (začíná se tam pozvolna zabydlovat), píše kratší texty, kreslí, koloruje Březinu. Zúčastní se vernisáže výstavy Anny Mackové v pražském Myslbeku. Prodává okultní společnosti Karla Weinfurtera za směšnou cenu velké množství démonologických knih (Macková zuří). Účastní se Výstavy skupiny výtvarníků v Hradci Králové (září - říjen; 5 dřevorytů, 2 rukopisy, 9 autorských knih) - opět neúspěch. Tiskne množství exlibris, pro V. Pauluse vytváří kolážovaná.

Knižní dílo NEJNOVĚJŠÍ LEGATIO MORTUORUM AD VIVOS ANEB HROZNOBRANÍ Z NÁRODA ROLE VINIČNÉ, SLOUČENO S AUTODAFÉ LITER, TO JEST JOSEFA VÁCHALA, DŘEVORYTCE, PŘEDPOSLEDNÍ KNÍŽKA + PRASATA POD NŮŽ (IM NAMEN SATANS!) ČILI KOLOFON S PŘEDCHÁZEJÍCÍM DVĚMA KNIHÁM: AUTODAFÉ A LEGATIO, NEDOKONČENÝM A POUZE V PĚTI EXEMPL. VYTIŠTĚNÝM (10 výtisků; 136 stran, 4 barevné celostr. a 10 černobílých celostr. dřevorytů, 3 barevné a 11 černobílých dřevorytů menších, vlastní písma). V této době zničil 65000 (!) pracně vyřezaných liter.

1937

Začíná vyrábět kapesní nože. Díky platbě 14450 Kč za Receptář od ministerstva školství urovnává dluhy. Umírá fenka Asta, Váchal ji pohřbí ve Studeňanech. Pro Fr. Procházku vytváří metrové exlibris. Macková slaví padesátiny. Váchal se odmítne zúčastnit výstavy v Paříži. Stále zdobí Březinovy spisy pro Mackovou. V létě putuje po Krkonoších, poté pobývá v lázních Jáchymov. Tiskne písničky v němčině.

Kniha VÁCHALŮV HAVRAN, DLE SVĚTOZNÁMÉHO VZORU PŘEJINAČENÝ, DO ČESKÉHO PŘEVEDENÝ A ZNAČNĚ ROZŠÍŘENÝ A ZMODERNISOVANÝ, S VELMI VTIPNĚ NA NOVÉ BRDO UPRAVENÝM NEVERMOR (viz Literatura >). Počíná práci na Kázání proti hříchu spěšnosti (viz níže >).

1938

Píše veršované dopisy Marii Jančákové a Sigismundu Bouškovi. Špatná finanční situace. Pobývá ve Studeňanech, velké volné kresby k Březinovu dílu. Navštěvuje ho tam Sigismund Bouška, Váchal

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

návštěvu oplácí cestou do Rtně v Podkrkonoší. Jede do Trenčína, odtamtud se však hned rozjede do Mohelna za Bobšem Svobodou. Celý podzim tráví ve Studeňanech.

Tvoří dřevorytový frontispis ke knize Píseň o něm tváří pro O. F. Bablera. Kontakt s revuí Člověk a zvířata.

Pět jeho dřevorytů je vystaveno na III. zlínském saloně (duben - srpen), čtyři linoryty na výstavě Voják a umění - památník odboje, Praha, Obecní dům.

1939

18. března tragicky umírá Váchalova matka (srazilo ji auto). Váchal je zdrcen, s určitou nadsázkou to ale vnímá jako trest za knihu KÁZÁNÍ AD CALENDAS GRAECAS PROTI HRÍCHU SPĚŠNOSTI, VE KTERÉM VŠELIKÝ LIDSKÝ KVALT NA EXPOSITIO, KATASTROFU A PERIPETII BOHYNĚ VELOCITAS ROVRŽEN SE PŘEDVÁDÍ, ITEM O LIDSKÉ RYCHLOSTI VYLOŽENÍ, JAKOŽ I ČETNÉ DŮKAZY O EXISTENCI ĎÁBLA, A KTERAK AUREA PRAXIS SILOVOZY A LÉTADLA OVLÁDAJÍCÍCH LIDÍ V AURA PRAXIS SMRTI NA KONEC PROMĚNĚNA BÝVÁ. SPOLU S NOVÝMI PÍSNĚMI O POSLEDNÍCH VĚCECH CHAUFFERŮ A ČLOVĚKA VŮBEC DOLOŽENÉ A VYDANÉ SKRZE DŘEVORYTCE JOSEFA VÁCHALA (17 výtisků, 6 kolorováno; 214 stran, 1 strana psaný kolofon, 23 celostránkových a 36 menších dřevorytů, vlastní písmo; nedokončeno).

Odmítne vstoupit do Národního souročenství. Téměř celý rok pobývá ve Studeňanech, do Prahy jezdí jen v případě potřeby něco obstarat. Ze Studeňan podniká výlety, přijímá tam několik návštěv. Almě se narodí štěňata Petr a Pavel, Váchal si obě zamiluje. S Mackovou vzrušeně sleduje mezinárodní situaci. Práce na zahradě, nouze. František Procházka ho zásobuje tabákem, knihami, ošacením etc. Píše rukopis Nábožný a příkladný život sv. Vincence Hradeckého (16 stran). Osm dřevorytů vystaveno na výstavě Národ svým výtvarným umělcům, Praha, Obecní dům, listopad - prosinec.

1940

V Praze vyřizuje úřední záležitosti a v květnu se definitivně stěhuje do Studeňan (stěhování organizuje hlavně Macková). Kreslí a koloruje motivy k Březinovi, čte válečnou literaturu. Ve Studeňanech pobývá v malé temné komoře. Neshody s Mackovou. Píše Ďáblovu odstředivku (viz níže >). Za celý rok se ve Studeňanech objeví jen dvě návštěvy - jednou z nich jsou malíři Trojan a Uherka, které zná z Korčuly (viz výše <). Váchal nazývá svůj studeňanský pobyt vyhnanstvím, i v budoucnu však udržuje kontakt alespoň s užším okruhem přátel. Začíná psát dopisy-romány, jak činí v následujících letech - M. Klicmanovi, Kázání (k 50. narozeninám M. Klicmana); O výtvarném umění (přednáška).

1941

Přes zimu a na jaře sází ĎÁBLOVU Odstředivku, poslední velkou tištěnou autorskou knihu - mimo pozdější reedice starších knih (viz také 1947 >; 10 výtisků; 312 stran, 3 výtisky obsahují 4 kolorované kresby). Od ministerstva školství dostává 900 korun za dřevoryt Svět rostlin. Ryje exlibris, píše desetistránkovou kondolenci Fr. Kašparovi. Krátké cesty do Prahy kvůli shánění jídla. Dokončuje výzdobu Březinových spisů pro Mackovou (200 barevných kreseb). Několik dnů u Bobše Svobody v Mohelně. Tiskne písně ve stylu starých kramářských balad, pro Fr. Procházku píše a tiskne Hrdelní proces. Chodí na procházky po okolí Studeňan. Rukopis Cesty bratří Chocholeků do zemí východních. Vánoční výstava originálů, Jičín, Valdštejnský zámek, listopad 41 - leden 42 (9 dřevorytů).

1942

Dál skládá a tiskne "jarmareční písně". Píše dopisy, čte staré "krváky". Jičínská galerie od něho kupuje 2 dřevoryty za 1620 Kč. Od přátel dostává jídlo a tabák. Zhotoví cyklus barevných dřevorytů k Březinově básnické sbírce Ruce (viz 1943 >). Kontaktuje ho nakladatel Václav Pour a jedná s ním o

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

ilustracích k Poeovým povídkám (viz 1946 >) - na nich pak pracuje. 29. 8. umírá Sigismund Bouška. Dostává první dopis od sběratele Josefa Leixnera (kontakt až do r. 1968).

1943

Píše Kázání Václavu Pourovi. Evropský literární klub vydává RUCE - TŘINÁCT BAREVNÝCH DŘEVORYTŮ K VERSŠUM OTOKARA BŘEZINY (1001 výtisků, autor vytiskl sám 3 výtisky; 13 barevných dřevorytů). Zúčastňuje se oslavy u příležitosti vydání tohoto grafického cyklu v Evr. lit. klubu v Praze.

Od přátel dostává balíčky s potravinami. 17. dubna mu někdo zastřelí psa Petra. Klicmanovi prodává Šumavu a Receptář. Cestuje do Žďáru n. S. k Leixnerům a do Nového Města na Moravě k Němcovi a Medovi. Drží zatemňovací hlídku. Stále kreslí: Improvisace k O. Březinovi, Řetěz příčin a následků, Durman, V paroxysmu lásky, Chrámový zloděj, Druhy modliteb, Z rukou osudu, Böhmerwaldes Legenden, Hexenparade, Némé výčitky, Hříšníkův ráj, Vyzvání k bouři, Virulentní autor, Blín, Traktát o vykotlané vrbě, Pádící vpřed čas, Pád do jámy, Město v oblacích, Zjevení Panny Marie, Jarní vláha, Medicina. Rukopis Čertova babička (od roku 1940, doplněno v letech 1946 - 1948, pokračování Ďáblovy odstředivky - viz <, 183 dvoulistů).

1944

16. ledna smrt feny Almy. Stále kreslí. Začíná pracovat na ilustracích k pohádkám pro Poura, zhotovuje štočky k ilustracím pro Dickensovu Vánoční koledu v próze. V Praze si kupuje kolo, na zahradě pěstuje tabák, suší ho a fermentuje. Přicházejí gratulace k šedesátinám. Na konci roku nedostatek potravin a tabáku. Velmi kladně se o jeho práci vyjadřuje Alfred Kubin (viz také výše <) v dopise F. Holešovskému. Váchal, který shromažďuje výstřižky o jeho díle, se to žel nikdy nedoví. Kresby: V hodině smrti, Improvisace k Máku, Vítání léta, Setba moru, Škola moudrosti, Italská andante, Benátský mor, Zříceninami prochází duše, Středověký motiv, Zabíjení, Vzpomínka na Petra, Policejní hodina, Mrtvý varhaník, Výtvarná kritika, Výzva k znovuvtělení, Upír, V zajetí pantheismu (Pozdní jaro), Lidový žalář a snažení vědecká, Vybitá frenesie, Ochranařství zvěře, Pohřební chorál. Barevné dřevoryty Svědomí, Srdce, Volání instinktů.

1945

Opravuje rukopis paměti. Němci provádějí ve Studeňanech domovní prohlídku. Odlévá svíčky. Koloně anglických zajatců rozdává tabák. Nedaří se mu malby olejem. Ukrývá kolo před německou konfiskací. Krajem projde Rudá armáda. Poválečné dopisy od přátel. Stále má hlad a cítí se velmi oslabeně. Na podzim jede do Prahy, vidí sutiny a špínu. Hodně kreslí a koloruje. Kresby: Hořící svíčka, V umrlčí komoře, Velká doba I, II, III, IV; Válečná vichřice, Jarní vláha, Pantheism, Odhmotnění, Žárlivý adept, Zpoždění bohočlověka, Prošlé léto, Pozemská sonáta, Poctu králům, 4 kresby k sedmdesátinám F. Procházky, Se smrtí hovoří spící. Rukopisy Knižní značka pana Jemináčka a Nová píseň o svini z Rajchu.

1946

Nemá čím topit. Tiskne znovu staré dřevoryty. Cesty k Pourům do Bukvice. Píše pamflety. Podniká výlety na kole po okolí. V Praze si nakupuje nové vrtáčky a frézky. Opravuje a koloruje některé starší kresby. Píše si s přáteli i s Josefem Portmanem.

V. Pour vydává Váchalův grafický cyklus E. A. POE V DŘEVORYTU (600 výtisků; 15 barevných dřevorytů; také viz Literatura >).

JOS. VÁCHALA VYKLÁDACÍ MYSTICKÉ KARTY, 2. VYD. (32 kolorovaných dřevorytů, dřevorytový titul - dřevoryty znovu jinak prořezány)

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

Kresby: Optimistické malířství, Desatero, Pesimismus, Přežilost, Lesní requiem, Svatý František a zvířátka, Tajnosti apatyky. Ilustrace ke knize Rudolfa Medka: Půlnoc bohů (přepis knihy, cyklus 16 barevných kreseb). Rukopis Koncil aneb Učené hádání o kněžoznačce (64 stran).

1947

Kreslí a koloruje. Napíše dodatečně 12 stran rukopisné předmluvy k Ďáblově odstředivce (viz 1941 <). Macková pobývá v Písku u prof. Zanášky. Dostává balíčky s potravinami od přátel. V květnu umírá v Poděbradech Fr. Procházka, jede na jeho pohřeb. Skupina ctitelů jeho díla vydává v Brně občasník Záznamy o díle J. Váchala (vyšly pouze dvě čísla). Na dřevorytové desky použije překližku ze svého stolu. Opět docházejí peníze, v Jičíně prodává zlatý snubní prsten a posléze hodinky po matce.

Jičínská radnice na konci roku zakoupila dva dřevoryty za 3000 korun.

Kresby: Progrese vozidel, Nástup, Rozloučení, Soudy v pekle, Atomová puma a slovanská lípa, Fritz a Adolf, Magické zrcadlo, Nedotažený pentagram, Picasso v Louvru, Rej čarodějnic, Rozumná žena z Ravensbrücku, Lesní popravky I, II; Zrození netvora, Nahoře a dole, V koncentráku, Jarní proslov, Listopad. Rukopisy: Dcera Mocipánova aneb Ve spárech rudé hvězdy (62 stran), Dopisy bratří Chocholeků jistým nevázným do Brně mladíkům, Kabrňáky zvaným.

1948

Prácheňské museum od něho kupuje dřevoryty. Píše rukopis Pekla zplozenci v královském lesním městě Písku... (124 stran) pro prof. Zanášku. Sarkasticky komentuje únorový převrat. Naposled v životě cestuje do Prahy. Opět pobývá s Mackovou v Jáchymově. V létě řada návštěv ve Studeňanech. Pro Klinkovského vyřezává šperkovičnicki. Cyklistické výlety. Řeže nové štočky pro VIGILIE O HODINĚ HRŮZY, BLAHOŘEČENÍ A MODLITBA ZA PSA, IV. VYDÁNÍ (9 výtisků, z toho 4 kolorované; 94 stran, 39 celostránkových dřevorytů, z toho 6 nových pro toto vydání, 17 dřevorytů menších - vcelku s dřevorytovým textem, 26 stran dřevorytů textu, 1 menší dřevoryt - nový, 4 dřevorytové rámečky na předsádkách). Dále vydáno VIDĚNÍ SEDMERA DNŮ A PLANET..., II. VYDÁNÍ (10 výtisků; možná již před rokem 1948; celý náklad kolorován, 34 stran, nová linorytová předsádka, 31 celostránkových dřevorytů, jeden menší, obrazy vyryty vcelku s textem). Dokončuje CYKLUS DŘEVORYTIN O DRUHÉM BŘEHU (15 výtisků; titul, patitel; 28 barevných dřevorytů (ryto do překližky).

1949

Onemocní bronchitidou. Kreslí, ryje a tiskne. Josef Kašpar mu posílá potraviny. Macková pobývá v Jáchymově a u přátel. Projevy averze vůči novému režimu. Experimentuje se strojky k rytí. V září pobývá u Bobše Svobody v Mohelně, podnikají výlety po okolí. Probíhá znárodnování statku a polností Anny Mackové. Velká nouze.

Rukopisy: Tajnosti brněnské neboli Vlkodlak a bibliofilie (82 stran), Tajnosti ašské nebo-li Mrtvý punčochář a věrnost vdovina (36 stran), Statkářův román (koláž z cizích rukopisů + 24 stran vlastního textu). Dvanáctibarevná rytina v korku Hlava, šestnáctibarevná rytina v lípě a korku Mumraj života, barevný dřevoryt-linoryt Šumavská Madona, třináctibarevný linoryt Kalvarie (Golgota), bar. rytina do galalitu a překližky Harfa, bar. rytina do podélného dřeva Risiko práce, bar. ryt. do překl.-linoryt Příklad, b. ryt. do překl. Vůně.

Výstava Josef Váchal - grafika, Jičín, foyer sokolovny MNV.

1950

Dělá různé experimenty se strojky na rytí desek, zkouší dále také nové materiály (galalit, korek). Třídí a pálí starou korespondenci. Má velkou nouzi. Pour přiváží potraviny. Umírá Jan Konůpek. Celý rok píše dopisy přátelům, kteří ho podporují (Kašpar, Leixnerovi a další).

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

Grafický cyklus NÁLADY (V PODÉLNÉM DŘEVĚ) (7 barevných dřevorytů-korkorytů, nedokončeno). Barevné dřevoryty Les na Scheurecku, Instinkt a intelekt, Durman; rytina v korku Česká Madona; barevné rytiny v korku Adaggio, Rašeliniště, Šumavský potok. Začíná pracovat na cyklu dřevorytů Zednářské stupně (viz 1953 >). Rukopisy Vidění sedmera dnů a planet po čtyřiceti letech znovu učiněné aneb Vidění všech vidění nákladem edice Čertovo kopytko (50 stran) a Kázání ženám (16 stran).

Výstava vzácných tisků, Praha, Národní museum, únor (soubor knih).

1951

Macková si zlomí ruku, Váchal obstarává domácí práce. Návštěva bratrance J. Váchala, dále manželů Kašparových (výlet). V září Macková pobývá v u přítelkyně v Telči, Váchal u V. Pauluse v Hradci Králové. Začíná pobírat starobní důchod. Pořizuje si instalatérský stroj na ohýbání trubek. Píše příписы a předmluvu k cyklu svých kreseb Slovníček barev a linií z roku 1920 (viz výše <). Kresby Vedlejší příčiny genese, Klimakterická probuzení, Debakl. Barevné dřevoryty Inv. Josef Aleš 1890 a Život a smrt. Bar. rytina v korku Víra, bar. rytina do galalitu a překližky Pád do jámy. Rukopis s kresbami Záhuba rodu Vršovců aneb Malíř a mecenáš muzikant (5 variant, 124 stran, 49 kreseb - od roku 1947).

1952

Macková si zlomí levou ruku (ve stejný den jako před rokem pravou - 13. ledna). Ryje a tiskne velké Věnovací listy ("grandexlibris") - 345x185 mm - pro své známé. V létě Macková odjíždí na dovolenou do Tater, v srpnu drží Váchal žňovou požární hlídku. Začíná přátelství s J. Moranem, lékařem ze Železnice a Jičína. Marie Nožičková z Jičína (sestra Mackové) pomáhá s domácností.

Poslední knižní dílo PADESÁT AKVISITNĚ EXKLUSIVNÍCH KNĚHOZNAČEK OD TAKOVÉHO TĚŽ RYTCE AEQUILIBRISTICKY EXLIBRISTNĚ SÁZENÝCH A RYTÝCH (15 výtisků; 53 listů - titul, předmluva, 50 stran textu, seznam, 59 dřevorytů tištěných v různých barvách, vlastní písmo sázené i dřevorytové). Kresba Biblický rok Jowel, Rukopis Přepěkné čtení o Jasnovidném Wáchalowi (36 stran).

1953

Stále nedostatek jídla, má hlad. Loví brambory ze zaplaveného sklepa. Obkresluje na stěnu stín A. Mackové. Stále čte (jak činí i během ostatních let). Naučil se hoblovat a připravuje si sám desky k dřevorytům. Po měnové reformě dostává směšný důchod. Umírá Bedřich Beneš Buchlovan. Jezdí na kole. Odlévá si svíčky, protože je pravidelně vypínána elektřina. Opravuje a podrážčí si boty. Macková dostává menší částky od známých.

Dokončuje poslední grafický cyklus ZEDNÁŘSKÉ STUPNĚ (18 dřevorytů, nedokončeno). Barevné dřevoryty Fragment k básni O. Březiny Moje matka, Sv. František Dobráček, Věk sensitivní a rodící se doba ideální, Citát z Mór Jokaie. Desetibarevná rytina Dřevorytec a digitalis (dřevo, korek).

Rukopisy Lucifer aneb záhadní frajmaureři, Res Secreta (69 stran), Krásná vyšivačka a frajmaurer (70 stran), Regionální opus či-li 1939-45 sbírka neodeslaných dopisů J. Váchala, shromážděno a upraveno 1953 (45 stran), Opravdu dobří lidé M. E. E.

1954

Umírá pes Pavel. Dr. Moran s ním projednává podmínky výstavy v Jičíně. Nedostatek peněz. Připravuje listy ze Šumavy, které od něho koupí museum v Kašperských Horách. Pourovi píše dopis o 52 stranách. Kreslí, ale chybí chuť do práce. Rámuje kresby a grafiku na výstavu. Ryje pozvánku a kreslí čtyři originální plakáty. 19. září je zahájena Výstava malíře a dřevorytce Josefa Váchala, Jičín, Městské museum, do 31. 10. (97 kreseb a dřevorytů, soubor autorských knih).

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách. Kontakt: mail@vachal.cz.

O jeho sedmdesátinách jen dvě zmínky v tisku. Fenku ze sousedství přejmenuje na Astu a nechá si ji. Astě se narodí štěňata, jedno z nich si nechá a dává mu jméno Miláček - je to jeho poslední pes. Výstava na čas pomůže z finanční krize.

Kresby: Sedmero kúrů vinné révy, Nocturno (Šibeňák), Jičínský upír, Studeňanské mrchoviště, Kaplička u 14 pomocníků. Rukopisy Pekelníkův testament či-li Zakuklený strýc (212 stran, zachovala se pouze část) a Velmi pěkná a užitečná knížka pro pijáky vína a rytce všeho druhu (100 stran). Poslední významná grafika Starý rytec (barevná skoblená rytina - mezzotinta ve dřevě).

1955

Chodí do místní knihovny. Pes Asta se otráví jedem na krysy. Začíná psát Čarodějnici holešovickou (dokončuje až v r. 1958). V létě návštěvy (Libuše Váchalová s hercem Kemrem, Josef Hodek a další). Jeho obraz se objeví v televizi v pořadu o tom, jak se malovalo "za kapitalistů". Stále jezdí na kole (cestou po vsích sbírá husí pírkna na zimu). Se Svobodovými a Mackovou podniká výlety po okolí. Umírá Vincenc Paulus. Váchalovi píše Ladislav Stehlík, autor Země zamyšlené (viz Šumava - 1931 <) - chce se o něm dovědět některé podrobnosti. Váchal odepisuje následující rok (viz Živant a umrlanti - 1956 >).

Rukopisy: Podzemní král a víla Brigita, Robinson mohelnský (dohromady 280 stran), Mistr o věcech mravních žáka svého poučuje aneb Paďouři a slivovice (90 stran), Gratulace Svatojosefská aneb Postyla (nepostící se) (88 stran).

1956

Píše Ladislavu Stehlíkovi jako odpověď na jeho psaní dopis-román Živant a umrlanti (viz Literatura >; 48 stran), vyhledává také pro něho kresby. Stehlík odpovídá a posílá Váchalovi své dvě knížky. Pour opět dodává potraviny. Váchalovi se trochu zhoršuje sluch. Několik návštěv (např. několikadenní J. a O. Leixnerových). Odčerpávání vody ze zatopeného sklepa. Přicházejí komise kvůli budovám a polnostem. S Vynšovými, Mackovou a psem Miláčkem autem na pěkný výlet. K vánocům dostává od přátel peníze a potraviny. Koloruje výtisk Orbis pictus, který chce prodat. Dalšími rukopisy Plzeňská Iliáda a Časové čtení o křivkách.

1957

Družstevníci u nich na dvoře přes zimu mlátí obilí. Výlet s Vynšovými do Prachovských skal. Velmi špatná finanční situace, stále konflikty s Mackovou. Balí práce pro výstavu Josef Váchal - grafické dílo (červen, 46 dřevorytů a cyklů, 4 lepty, 7 autorských knih) v Plzni, kterou organizuje Josef Hodek (na výstavu se Váchal nepřijede podívat). Další výlet s Vynšovými - do Špindlerova Mlýna. Stále je navštěvují komise, vedou se úřední jednání, chtějí je vystěhovat. V září oznamují, že u nich bude zřízena traktorová stanice. Dostává od Mackové k vánocům 1100 korun. Rukopisy Sulc a Predestinace (56 stran), Moudrost zednářská ("modrá zednářská knížka") (280 stran, psáno od roku 1951).

1958

Macková dostává úřední výměr o zřízení traktorové stanice (mohou zde dále bydlet). Váchal píše dlouhý dopis R. Klinkovskému. V únoru se začínají práce na zřízení stanice (vozí se materiál, vytrhávají se žlaby ze stájí). Je přijat do Svazu výtvarných umělců (přihlásila ho bez jeho vědomí Macková na popud Josefa Hodka), jako členovi mu zvyšují důchod. Ohřívá se u košů s koksem mezi dělníky, kteří pracují na dvoře. Z Alšovy jihočeské galerie dostává 1864 korun za dřevoryty. Trochu pokračuje v psaní Čarodějnice holešovické (viz 1959 >). Do Studeňan zajíždí pojízdná prodejna. Jí většinou konzervy, čte knihy. Několikadenní návštěva Leixnerových, Macková potom u nich v Brně. Váchal si moří tabák.

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

1959

Na dvoře se stále pracuje, dělníci kácejí staré stromy. Pro společnou Výstavu grafiků Josefa Váchala a Anny Mackové (Šumavské museum v Kašperských Horách, 23. 8. - 31. 10. - 29 kreseb, 31 dřevorytů, 3 autorské knihy) připravuje výběr ze svých prací a výtisk Šumavy umírající a romantické. Podepisují pro tuto výstavu 200 katalogů. S jeho dílem se na této výstavě seznámí Marie Bajerová, která ho roku 1964 kontaktuje, od roku 1965 několikrát ve Studeňanech navštíví a poté napíše knihu O Josefu Váchalovi (viz Literatura >). Macková pobývá v září a říjnu v Kašperských Horách a v Brně. Váchal má 75. narozeniny, nikdo se neozývá. Umírá přítel Dr. Josef Moran a Josef Šimánek, spisovatel a mj. i svědek na Váchalově svatbě. Museum v Kašperských Horách kupuje kresby a grafiku. Toho roku dokončuje rukopisy: Čarodějnice holešovická aneb Vězeň v bolševickém hradu (212 stran), Přepěkné, nicméně pavdivé říkání o dvou velebných kmetech stavu dřevodělného (70 stran), Vánoce 1959 (32 stran).

1960

Čte, často si vaří tuřín. Nakupuje jen v pojezdě prodejně. Výlet s Vynšovými. Přicházejí peníze z Kašperských Hor za kresby a grafiky. Macková je celé léto v Praze a Brně, po tu dobu spí v kuchyni, kde není tak vlhko. V červnu umírá dlouholetý přítel Karel Němec. Kanovník J. Beneš kupuje cyklus O druhém břehu. V září návštěva dr. Krause a dr. Lesného s dvěma doktorkami, dojeti Šumavou. Asfaltuje se dvůr, světla svítí celou noc. Pravidelně si dělá sulc, na vánoce si koupí celou šunku.

1961

Mrzne, Váchal spí v kabátě. Ve stavení běhají myši. Píše přátelům dlouhé dopisy-romány. Macková dva měsíce v Brně. Odmítá nabídku na uspořádání výstavy v Brně. Kritizuje současné umění. Výlety po okolí s Leixnerovými, kteří zde opět tráví několik dní. Odmítá 100 korun podpory, kterou mu nabízí obec. Vánoce tráví sám.

Rukopisy Hanička, adoptovaná dcera strojího inženýra (48 stran) a Půlrok na vsi (88 stran).

1962

Sám si vaří. Krmí ptáky. Má dovoleno chodit do traktorové stanice pro teplou vodu. Macková mu kupuje do komory kamna. Stále dostává drobné peněžní částky od přítele Hodka, za což mu je vděčný. Nachladí se a má problémy s průduškami. Macková ho chce vzít do Brna, Váchal však zůstává ve Studeňanech. Stále čte. Macková leží se zápallem plic v nemocnici. Po návratu připravuje článek o Váchalově díle pro dánský časopis a také tiskne jeho exlibris pro italského sběratele Gianni Manterra. Koncem roku mráz, nedostatek peněz a jídla. Vodu získává z tajícího sněhu.

1963

Stále mu vypínají proud. Půjčuje si od Mackové průběžně menší částky. Macková v červnu pobývá v Brně a Mariánských Lázních. Disponuje po tu dobu s jejím červnovým důchodem a šesti konzervami. Rozřezává velký ořech, který na dvoře vytrhl traktorista. Srazí jej motocykl, odnese to naštěstí jen s odřeninami. V srpnu návštěva Leixnerových - pomáhají s různými pracemi. Píše dopisy. Chodí s Mackovou na houby, dostává od Leixnerových balík potravin k vánocům. Rukopisy: Hovězí na divoko, Jarní sonáta, Letní sonáta.

1964

V zimě Váchal opět stále zmrzlý (v domě zamrzl i vodovod). Nemá peníze, trápí ho hlad. Čas tráví čtením, první vycházky se psem Miláčkem až v dubnu. Návštěva Leixnerové, pomáhá s pracemi, poté s ní odjíždí Macková do Brna. 80. narozeniny - kupuje si boty a kalhoty, od přátel se sejdou gratulace a množství vína. Dostává první dopis od Bajerové. Vánoce tráví sám. Toho roku končí jeho pravidelné deníkové záznamy (pokračují jen sporadicky).

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

1965

Dr. M. Mrázová-Schusterová chce uspořádat výstavu, Váchal odmítá. Čte knihy. Macková je velkou část roku mimo Studeňany. Návštěvy Marie Bajerové. Návštěva z Německa v doprovodu dr. Diviše má zájem o uspořádání výstavy, Váchal opět odmítá. Návštěvy Samuela Vernerera a Leixnerových. V říjnu umírá pes Miláček. Váchal tuší blížící se smrt, tak dalšího psa nechce. Chodí od té doby na procházky se psy sousedů.

Některá jeho díla visí na výstavě Josef Portman, Brno, dům pánu z Kunštátu, duben-květen.

1966

Celou zimu se promrzlý třese, zabalen v kabátech a pokrývkách. Truchlí po Miláčkovi, vaří pro psy od sousedů. Dělníci z tarktorové stanice pokáceli poslední strom. Od jičínské galerie dostane skoro 5 tisíc korun za obraz Koniáš. Umírá dávný přítel Arne Sáňka. Mrázová-Schusterová ho konečně přemluví k povolení uspořádat výstavu (přípravy se však neúčastní) - 20. 12. 1966 - 31. 1. 1967 se koná výstava Josef Váchal - výbor z celoživotního díla 1906 - 1954, Praha, Galerie hlavního města Prahy, Staroměstská radnice (182 prací).

Další výstavou je Česká secese, Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou, květen-říjen (8 grafických listů, 3 autorské knihy, 5 ilustrovaných knih jiných autorů).

1967

Začátkem roku je nemocen. Dostává jídlo od Korosů (sousedé, kteří mu pomáhali již v předchozích letech). Dostává 2500 korun jako stipendium od Svazu výtvarných umělců, přicházejí příjmy z galerií. Píše dopis-román příteli z dětství Karlu Ardeltovi. Kupuje teplovzdušný ventilátor, aby snížil vlhkost ve stavení. Díky výstavám roste zájem o jeho dílo. Několik návštěv (studentka Marta Hejlová; M. Luskačová jej fotografuje). V květnu se na něho zřítí dřevník a pohmoždí ho. Nakladatelství Odeon a Kruh chystají reedici Krvavého románu (viz 1924 >; reedice vyjde v roce 1970 - viz Literatura >). Blažena Leixnerová ho na několik dní navštíví a uklízí dům.

Poslední rukopis: Zpověď starce jiného věku aneb Lovení v mozgovém archivu (30 stran). Samostatné výstavy: Josef Váchal, Polička, městské museum, 5. 3. - 9. 4.; Grafika Josefa Váchala, Krajská galerie v Hradci Králové, březen (30 dřevorytů); Josef Váchal - grafika a kresby, Olomouc, září - říjen (1 kresba, 19 dřevorytů a cyklů, 2 ilustrované rukopisy).

1968

Stále chodí se psy od sousedů na vycházky. Umírá Josef Portman. Znovu návštěvy Marty Hejlové i M. Bajerové. Zástupci různých institucí v této "době znovuoobjevování Josefa Váchala" přijíždějí a jednájí o nákupu knih. Galerie v Hradci Králové kupuje oleje J. Imlauf a později Apotheosu spiritualismu. Z Odeonu dostává zálohu na reedici Krvavého románu, z Národního musea dvacet tisíc za knihy. Vychází brožura Josef Váchal a kniha (viz Literatura >). Za peníze si trochu zvelebují stavení. 26. října dostává v Hradci Králové cenu za výtvarné umění (účastní se slavnostního banketu). Dostávají se závratě a pocity slabosti.

1969

Váchal leží uprostřed nepořádku ve studeňanské komůrce. Stará se o něho soused Koros (sám brzy nato umírá). Na smrtelné posteli se mu dostává díly zbrklým krokům v tehdejší kulturní politice nesmyslné a trapné pocty - titulu zasloužilého umělce. 4. května umírá v novopacké nemocnici Anna Macková. Váchal truchlí, odmítá jídlo, pohřební hosty již ani nepoznává.

10. května umírá ve Studeňanech Josef Váchal.

Pohřben je 15. května v Radimi u Jičína. Jeho hrob tvoří navršená hlína a prostý dřevěný kříž zhotovený přítelem Josefem Hodkem.

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

-x-

1970

Nakladatelství Odeon a Kruh společně vydávají Krvavý román. Zeměna díky tomu neupadlo Váchalovo dílo mezi veřejností v zapomnění.

1984

U příležitosti stého výročí Mistra narození jsou uspořádány výstavy v Praze, Brně a Roudnici nad Labem.

1987

Domek Josefa Portmana v Litomyšli, který Váchal vyzdobil ve 20. letech nástěnnými malbami, přechází pod správu Národní galerie, která však nemá peníze na opravu.

1989

Ladislav Horáček s přáteli zakládá nakladatelství Paseka, jehož prvořadým cílem je vydávání a popularizace díla Josefa Váchala (lidé kolem L. Horáčka mají mj. za sebou amatérské zfilmování Krvavého románu i jeho divadelní inscenaci).

1990

U Paseky vychází Krvavý román. V následujících letech vydává toho nakladatelství ještě další významné Váchalovy knihy (Děblova zahrádka - 1992, Malíř na frontě - 1996, Mystika čichu - 1999 aj.). Také další nakladatelství vydávají v 90. letech Váchalovo dílo (Argesteia, Trigon, Lege Artis, Volvox Globator).

Díky náklonnosti starosty východočeské Litomyšle dochází k odkoupení domku Josefa Portmana nakladatelstvím Paseka.

1993

Po náročných stavebních a restaurátorských pracích je v bývalém domku Josefa Portmana otevřeno Pormoneum, museum Josefa Váchala. Restaurátoři pracující na malbách v Portmoneu zakládají v Litomyšli restaurátorskou školu.

Dochází ke zfilmování Krvavého románu (> ČSFD, > ČFN).

1994

V prosinci je otevřena dosud největší výstava Váchalova díla v pražském Rudolfinu. Trvá do února následujícího roku. Vychází velkolepý katalog.

2004

120 let po svém narození má Mistr Josef Váchal své internetové stránky :-)

2005

Další z nejmenovaných nakladatelství ustoupilo od úmyslu vydat Šumavu umírající a romantickou. Dočkáme se někdy vydání tohoto fascinujícího veledíla???

-x-

Život a dílo Josefa Váchala - z internetových stránek <http://www.vachal.cz/>. Text na stránkách je průběžně opravován a doplňován – může se v tuto chvíli již do značné míry lišit od tohoto výtisku. Odkazy ze stránek nejsou v textu odstraněny. Množství dalších informací, ukázek z díla, fotografií, odkazů a materiálů ke stažení naleznete na stránkách.
Kontakt: mail@vachal.cz.

Zpracováno v červenci a srpnu 2004 (později doplněno) - čerpáno zejména z této literatury:

Kroutvor, Josef; Ajvaz, Michal; Hruška, Petr; Pelánek, Jan: Josef Váchal. 491 s. Praha: Argesteia 1994. ISBN 0-8109-3127-3.

Šejn, Miloš: Josef Váchal, dílo. 47 s. Roudnice nad Labem: Oblastní galerie výtvarného umění 1984.
Váchal, Josef: Paměti Josefa Váchala, dřevorytce. 332 s. Praha: Prostor 1995. ISBN 80-85190-36-2.
- v menší míře pak:

Olič, Jiří: ...Nejlépe tlačiti vlastní káru sám: život Josefa Váchala. 257 s. Praha - Litomyšl: Paseka 1993. ISBN 80-85192-57-8.

Bajerová, Marie: O Josefu Váchalovi. 188 s. Praha: Praž. imaginace 1991. ISBN 80-7110-017-X.

Váchal, Josef: Deníky: výbor z let 1922 - 1964. 367 s. Praha - Litomyšl: Paseka 1998. ISBN 80-7185-136-1.

Josef Váchal - Sbírka Západočeské galerie v Plzni. 20 s. Západočeská galerie v Plzni 2004. ISBN 80-86415-26-0.